

(ה)ועד האמריקני לפליטים גרמנים נוצרים

אמריקנית פרוטסטנטית לסיוע לפליטים נוצרים שנמלטו מארצות שבשלטון הנאצים והגיעו לארצות-הברית. הוועד האמריקני התקיים בשנים 1934-1947. פרוטסטנטים אמריקנים רבים היו שותפים לאדישות הכללית של הציבור בארצות-הברית לפליטי הנאצים, למרות ששליש מן הפליטים שהגיעו לאמריקה היו נוצרים, שנמלטו מרדיפות מדיניות, דתיות וגזעניות, בארצות שכבשו הנאצים. בפברואר 1934 הוקם הוועד, כדי למסד צעדים מעשיים להקלת מצוקתם של בני דתם בגרמניה. שנים נאבק הוועד על קיומו. המאבק היה ממושך ורב סבל ואכזבות. נוכח אדישות הנוצרים, אף למצוקת הפליטים הנוצרים, באו בעיתות משבר ארגונים יהודיים לעזרת הוועד האמריקני.

למרות התמיכה המצומצמת מאוד מצד הכנסיות, פעל הוועד כזרוע של הכנסיות, והיה קשור בעיקר למועצה הפדרלית של הכנסיות למטרת מינהל של פעולות רווחה לפליטים. נראה שבגלל יחסיו ההדוקים עם המועצה הפדרלית, שעמדותיו היו ליברליות, לא הצליח הוועד לזכות בתמיכת הקהילות השמרניות מבחינה תיאולוגית. ואולם, גם חוגים ליברליים לא תמכו בוועד, מכיוון שהפרוטסטנטים סיווגו עצמם על-פי השתייכות לזרמים דתיים, כ'בפטיסטים', 'מתודיסטים' ו'לותרנים', ולא דווקא במונחים כלליים כגון 'פרוטסטנטים' או 'נוצרים'. לכן לא היה הוועד, כסוכנות של כול הזרמים, יכול לזכות בתמיכה מוסרית וכספית נרחבת. ההוכחה לכשלונו היא המספר הצנוע של הפליטים שהתיישבו שזכו לסיועו – 300 נפש בעשר שנים (1935-1945).

מחמת מחסור תמיד בכסף והוצאות מינהל רבות, היו הארגון כושל והתוכנית מצומצמת. ואולם, הדין-וחשבון של 1940, שנת הפעילות העניפה ביותר של הוועד, הראה התקדמות כלשהי. אותה שנה היתה ההכנסה השנתית 226,214 דולר ומספר העובדים בשכר – 33. הוועד טיפל ב-4,413 בני-אדם (לא כולם הגיעו בסופו של דבר לארצות-הברית), נתן ייעוץ מקצועי ל-678, העניק מלגות ל-38 סטודנטים, מצא עבודה ל-256 ועסק בהסבה מקצועית של 127 פליטים.

עם הקמת הוועד למגביות לסעד חוץ בכנסיות (Committee On Foreign Relief Appeals) (In The Churches) ב-1939, ובעיקר עם הקמת הקרן הלאומית למלחמה (National War Fund), באוגוסט 1943, נפתרו במידה מכרעת הבעיות הכספיות של הוועד, ובהדרגה הפך לסוכנות הפליטים הנוצרים הוותיקה והגדולה ביותר בארצות-הברית. בעשור השנים 1935-1945 הוציא הוועד 1,481,435 דולר לשירותים שניתנו לכ-15,000 פליטים מ-42 מדינות. הוועד נתן ייעוץ, העניק תצהירים לקבלת אשרות הגירה, הבטיח מקומות עבודה, יישב פליטים חדשים, נתן הכשרה מקצועית ושלח כספים לחוץ-לארץ כדי לסייע לנוצרים באירופה. פעמים שהתמיכה המוסרית היתה לא פחות חשובה מן הסיוע

המעשי. נוכח ההסתייגות החזקה מן הזרים ששררה אז בארצות-הברית סיכם הסופר תומאס מאן, שהוא עצמו היה פליט, את פעילות הוועד באומרו שהוועד פעל ל'מצפונה של אמריקה'.

משהסתיימה התמיכה של הקרן הלאומית למלחמה ומשהוקם ב-1946 שירות הכנסיות העולמי

(Church World Service) והפך לגוף המטפל מטעם הכנסיות בעבודות רווחה, לא היתה עוד הצדקה להמשך קיומו של הוועד האמריקני. הוכחה לכך היתה הפעילות המצומצמת של הוועד, שבשנים 1945-1947 הביא לארצות-הברית רק 800 עקורים. ביולי 1947 פורק הוועד, 61 עובדיו פוטרו והתיקים שבטיפולו הועברו לשירות הכנסיות העולמי.